

організації, тобто без організації прийняття рішень (ОПР). Однак, в [2] ще не була вказана думка про можливість доповнення змісту менеджменту цим елементом. Автори же цієї доповіді вважають можливим і необхідним включити ОПР у зміст менеджменту.

Більш за те, уся практика менеджменту свідчить про те, що будь-який менеджер реалізує не тільки ОПР і ПР, але й обов'язково доводить ці дії до кінця – він ще й використовує ПР, тобто здійснює рішення проблеми (РП).

У [1] також відзначається (й це підтверджується повсякденною практикою менеджменту), що такий елемент змісту менеджменту, як ділове спілкування (ДС) також не може реалізуватися без його організації, без організації ділового спілкування (ОДС). Тому й ОДС необхідне включати до змісту менеджменту.

Отже, можна впевнено зробити такі висновки про подолання недоліків СКМ:

- у доповіді визначений недолік сучасній концепції менеджменту – неповний склад елементів його змісту;
- для його подолання була обґрунтована необхідність і можливість включення у зміст менеджменту додатково трьох елементів (організації ділового спілкування, організації прийняття рішень, рішення проблеми).

Автори впевнені, що подолання визначеного недоліку сучасній концепції менеджменту, буде сприяти підвищенню ефективності практики менеджменту і подальшому зростанню рівня його знань.

Література:

1. Бабайлов В.К. Менеджмент. Наука и практика: учебник. Х.: ХНАДУ. 2015. 276 с.
2. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Х.: ФОП Бровін О.В. 2019. 150 с.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ КОНТРОЛЬ

Мірошникова В.Д.

*Науковий керівник: Ачкасова Л.М. к.е.н. доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Слово контроль походить від латинського «контра ротулюс», від якого потім утворилося Французьке словосполучення «контр роль», що означає зіставлення або протиставлення належного, заздалегідь встановленого (зміна з метою відновлення). У словниках і енциклопедіях контроль визначається як перевірка чого-небудь; перевірка правильності тих чи інших дій в області виробництва і управління; спостереження з метою перевірки; установа або той, хто займається перевіркою звітності, діяльності будь-якої іншої установи або відповідальної особи.

Однак поняття "контроль «виходить за межі поняття» контролювання (перевірка) як вид адміністративної діяльності". Воно охоплює собою і активну

діяльність менеджера-управління. У процесі контролю менеджер не стільки віддає накази співробітникам, скільки оцінює успішність виконання намічених організацією планів і задоволення потреб внутрішнього і зовнішнього середовища. Слово "контроль" спочатку використовувалося в бухгалтерському обліку для відображення практики господарської діяльності організації. Саме цим значенням і користується деяка частина керуючих і теоретиків бізнесу. Однак функцію контролю в класичному менеджменті слід розуміти як вид управлінської діяльності, завдяки якій організацію можна утримувати на вірному шляху, порівнюючи показники її діяльності з встановленими стандартами і планами.

У сучасних умовах господарювання слово "контроль" викликає у суб'єктів підприємницької діяльності негативні емоції, оскільки у багатьох це поняття асоціюється з такими явищами, як обмеження, примус, заборона, притягнення до відповідальності. Найчастіше контроль відноситься до тих функцій управління, сутність і зміст яких найчастіше користувачами розуміються не зовсім вірно. Один з аспектів контролю дійсно полягає в забезпеченні підпорядкування чогось. Однак зводити контроль просто до якихось обмежень, що виключає можливість дій, що завдають шкоди організації і змушують кожного вести себе строго дисципліновано, – означало б випустити з уваги основне завдання управління. Зараз існує багато думок стосовно визначення поняття «контроль». Багато вчених розглядають це поняття по різному.

Таблиця – Поняття «контроль»

Автор	Визначення
Веснин В.Р. [1]	Контроль является одной из основных функций управления. Он включает деятельность по формированию стандартов, проверке и оценке их исполнения, осуществлению корректирующих шагов. Главная цель контроля не поиск, а предотвращение ошибок, что значительно дешевле. Поэтому контроль представляет собой неотъемлемый элемент процесса планирования на всех его стадиях.
Герчикова И.Н. [2]	Управленческий контроль - это одна из функций управления, без которой не могут быть реализованы в полной мере все другие функции управления: планирование, организация, руководство и мотивация. Контроль выступает одним из главных инструментов выработки политики и принятия решений, обеспечивающих нормальное функционирование фирмы и достижение ею намеченных целей как в долгосрочной перспективе, так и в вопросах оперативного руководства.
Кузьмін О. Є. [3]	Контроль - це процес забезпечення досягнення організацією своїх цілей. Він являє собою систему спостереження і перевірки відповідності процесу функціонування керованої підсистеми прийнятним рішенням, а також вироблення певних дій. До основних характеристик ефективного контролю можна віднести: своєчасність, гнучкість, простоту, економічність.

Автор	Визначення
Хміль Ф.І. [4]	Контроль – це процес забезпечення досягнення цілей організації шляхом постійного спостереження за її діяльністю та усунення відхилень, які при цьому виникають. Контроль може бути спрямований як на окремий вид діяльності організації, так і на всю її сукупність.
Мескон М.К., Альберт М., Хедоури Ф. [5]	«Контроль» – это процесс обеспечения достижения организацией своих целей. Процесс контроля состоит из установки стандартов, измерения фактически достигнутых результатов и проведения корректировок в том случае, если достигнутые результаты существенно отличаются от установленных стандартов.
Мартыненко Н.М. [6]	«Сама функция контроля – понятие отнюдь не однозначное. Виды деятельности, включаемые по функциональному признаку в управление управленческого труда в контроль, так широки, что для того чтобы увидеть их в процессе управления, необходимо рассмотреть их на широком фоне определенных понятий и влияний ...»
Гарькавенко С. [7]	«Контроль – елемент і чинник управління економічними суб'єктами, процесами, який полягає у нагляді за ними з метою перевірки відповідності їх стану законодавчим нормам, визначеним стратегіям, цілям, програмам розвитку тощо»
Скриптунова Е.А. [8]	Контроль представляет собой заключительную стадию процесса управления. Другими словами суть управления состоит в том, чтобы, проанализировав ситуацию определить цели и задачи, составить план их выполнения, продумать, как организовать выполнение задачи, обеспечив исполнителей необходимыми ресурсами, настроить исполнителей на выполнение задачи и проконтролировать ее исполнение, при необходимости внести коррективы в полученные результаты и учесть их в будущем.
Шидловська М.С. [9]	Контроль – це одна з функцій управління виробництвом, що має аналітичний характер. Під час її виконання здійснюється спостереження за ходом виробничих процесів і дотриманням виробничої програми, порівнюються величини та значення параметрів, що контролюються заданою програмою, фіксуються результати порівняння у зручній для використання формі.
Бойко І.В. [10]	Поняття «контроль» визначає як систему спостережень і перевірки процесу функціонування та фактичного стану керованого об'єкта з метою оцінки обґрунтованості та ефективності прийнятих управлінських рішень і результатів їх виконання, виявлення відхилень від вимог цих рішень, усунення несприятливих явищ і сигналізації про них, при необхідності, компетентним органом. Згідно цього визначення, контроль покликаний не тільки здійснювати перевірку функціонування об'єктів управління, але і, що дуже важливо, дати оцінку доцільності та ефективності управлінських рішень.
Хомяков В.І. [11]	Контроль - це частина управлінської діяльності, тобто функція менеджера, яка полягає в оцінці відповідності та виявленні невідповідності вимогам шляхом спостереження та висновки, на підставі відповідних вимірювань, випробувань або перевірок.

Аналіз літературних джерел показав, що в науковій літературі існує багато визначень поняття «контроль» та підходів до нього. Але потребує узагальнення існуючих точок зору на ці поняття. Вважаючи на істотний внесок

цих та інших вчених у визначення сутності цього поняття, можемо зробити висновок, що контроль – це окремий вид діяльності підприємства, який здійснюється з використанням конкретних методів, окремо розроблених і визначених керівництвом з метою ефективного, раціонального використання трудових, фінансових і матеріальних ресурсів, а також регулювання їх з метою отриманого бажаного результату та поставлених цілей, і також що, як і кожний вид діяльності, контроль має свій результат і, відповідно, показники ефективності його здійснення, які можна визначити, виходячи із завдань і мети контролю.

Література:

1. Веснин В.Р. Основы менеджмента: Учебник для студ.вузов. М.: Элит-2000, 2003. 464 с.
2. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. 3-е изд., перераб. и доп. М.: ЮНИТИ, 2002. 501 с.
3. Кузьмін О. Є. Сучасний менеджмент. Л.: Центр Європи, 1995. 175 с.
4. Хміль Ф.І. Основы менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2003. 608 с.
5. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. М.: Дело, 2000. 704 с
6. Мартиненко М. Основы менеджменту: Підручник. К.: Каравела, 2005. 494 с.
7. Гарькавенко С. Маркетинг: Підручник. К.: Лібра, 2004. 712 с.
8. Скриптунова Е.А. Office File №69 октябрь 2004, №70 ноябрь 2004.
9. Шидловська М.С. Фінансовий контроль і аудит: навч.посіб. Київ: Вища школа, 2011. 495 с.
10. Бойко И.В. Инновационное развитие государств-участников СНГ в контексте глобальных вызовов // Сб. материалов XII междунар. науч.-практ. конф. “Проблемы и перспективы инновационного развития экономики”. К.: СПД Цудзинович Т.И., 2008. С. 63.
11. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства: навч.посіб. 2-ге вид. Київ: Кондор, 2015. 434с.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РК

Молдакулова Н.М.

*Казахский автомобильно-дорожный институт имени Л.В.Гончарова,
Казахстан*

В статье рассматриваются некоторые взгляды на роль и механизм государственного регулирования инновационной экономики в целом и отдельных ее сфер в условиях рыночных отношений. Отмечено, что решение проблем регулирования инновационного развития должно осуществляться на сбалансированной основе, учитывать взаимодействие инновационной политики